

บทความรับเชิญ

การรณรงค์ส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาต่อสายอาชีวะ A Campaign to Induce Students to Enroll in Vocational Schools

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.เสรี วงษ์มณฑา
Associate Professor Seri Wongmonta

บทคัดย่อ

ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยรัฐบาลมีนโยบายเดินหน้าด้วยแนวทางของประเทศไทย 4.0 ที่สร้างศักยภาพในการแข่งขันด้วยนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยี ส่วนหนึ่งของการพัฒนาคือความต้องการแรงงานที่จบสายอาชีวะหลายด้าน แต่บัดนี้ แรงงานฝีมือระดับอาชีวะที่จบสายอาชีวะยังขาดแคลนอยู่มาก จำเป็นที่จังหวัดต่างๆที่มีพื้นที่อุตสาหกรรมจะต้องพัฒนาอาชีวศึกษา เพื่อผลิตแรงงานฝีมือระดับอาชีวะรองรับการเติบโตของเศรษฐกิจทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อความสัมฤทธิ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวคิดของประเทศไทย 4.0 มุ่งพัฒนาการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ในการสร้างความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืนให้ประชาชนในจังหวัดที่เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมของประเทศไทย

คำสำคัญ: ประเทศไทย 4.0 แรงงานฝีมือที่จบสายอาชีวะ และความมั่งคั่ง มั่นคงและยั่งยืน

Abstract

In respect to the economic development of Thailand, the Government has a policy to move Thailand onwards with the means of Thailand 4.0, which innovation, creativity, and technologies are growth engines to enhance competitiveness. An integral part of the development is a need for professional craft labors who are vocational graduates in various fields. It is essential that all areas of industrial site of the country have a development of vocational education to produce professional craft labors both quantitatively and qualitatively to attain the effectiveness of economic development in accordance with the concept of Thailand 4.0. There must be a commitment to develop vocational education as an integral part of the scheme to create prosperity, security, and sustainability for all citizens of Thailand.

Keywords: Thailand 4, Professional Vocational Craft Labors, Prosperity and Security and Sustainability

บทนำ พ่อแม่และผู้ปกครองไม่นิยมให้ลูกเรียนอาชีวะ

ในขณะที่ประเทศไทยต้องการผู้ที่จบการศึกษาสายอาชีวะที่มีความรู้และทักษะในการทำงานด้านการปฏิบัติและการใช้ฝีมือแรงงานเป็นจำนวนมาก แต่ผู้ประกอบการก็ไม่สามารถที่จะหาแรงงานดังกล่าวที่มีคุณภาพได้เพียงพอ เพราะพ่อแม่และผู้ปกครองส่วนใหญ่ นิยมที่จะให้ลูกหลานเรียนสายสามัญจนถึงระดับอุดมศึกษา ที่ทำให้ได้รับปริญญาตรี โทและเอก สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าพ่อแม่และผู้ปกครองมองว่าผู้ที่เรียนสายสามัญจนได้รับปริญญา นั้น มีโอกาสในการเติบโตในหน้าที่การงานได้ เป็นผู้บริหาร ได้เงินเดือนสูงกว่าผู้ที่จบการศึกษาสายอาชีวะ ที่ได้เพียงประกาศนียบัตรเท่านั้น นอกจากนั้นแล้วชาวกระทรวงการศึกษานักเรียนอาชีวะทำให้พ่อแม่และผู้ปกครองมีความรู้สึกว่าการส่งลูกหลานเรียนในโรงเรียนอาชีวะนั้นไม่ปลอดภัย ส่งผลทำให้พ่อแม่และผู้ปกครองวางเป้าหมายการศึกษาให้ลูกหลานได้เรียนสายสามัญอย่างต่อเนื่องจนได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้ปริญญา นักเรียนที่เรียนดี เลือกที่จะเรียนสายสามัญไปจนได้รับปริญญาตรี โทและเอก นักเรียนที่มีความเก่งน้อยกว่า ก็จะ “จำใจ” เลือกเรียนสายอาชีวะ ทำให้เกิดภาพลักษณ์ว่าคนเรียนอาชีวะไม่เก่ง

ในขณะที่ภาพลักษณ์ของคนเรียนอาชีวะว่าเป็นคนเรียนไม่เก่ง ในความเป็นจริง นักเรียนอาชีวะส่วนหนึ่งก็เป็นเช่นนั้นจริง ๆ คือมีคุณสมบัติไม่ได้รับดับตามที่ผู้ประกอบการต้องการ ข้อมูลจากกองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางานระบุว่า “อุตสาหกรรมไทยต้องการแรงงานสายช่างปีละ 1.8 แสนคน แต่กลับพบว่าผู้เรียนสายนี้มีต่ำกว่าตลาดแรงงาน จึงก่อให้เกิดสภาวะของการขาดแรงงานระดับฝีมือทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ ในขณะเดียวกันโรงเรียนอาชีวะจำนวนหนึ่งก็ไม่สามารถหาอาจารย์ที่มีคุณภาพมาสอนได้ แท้ที่จริงแล้ว นักเรียนเรียนเก่งและตั้งใจที่จะเรียนสายชีวะก็มีไม่น้อย และอาจารย์ที่สอนอาชีวะที่เป็นคนเก่งก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก หากจรรณงค์ส่งเสริมให้นักเรียนที่เรียนเก่ง มีความสามารถระดับสูงมาเรียนสายอาชีวะ จะต้องมีการรณงค์ให้พ่อแม่และผู้ปกครอง ตลอดจนนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจโอกาสของคนที่เรียนจบสายอาชีวะให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ที่สำคัญก็คือต้องชี้ให้เห็นว่าโอกาสในการหางานทำของคนที่จบอาชีวะที่เป็นแรงงานฝีมือ นั้น เป็นที่ต้องการของธุรกิจและอุตสาหกรรม

ต่างๆมากมาย ต้องล้างภาพที่ว่าคนจบอาชีวะได้เงินเดือนน้อยและมีโอกาสเป็นผู้บริหารน้อยออกไปให้ได้ ในขณะเดียวกัน ผู้บริหารประเทศที่รับผิดชอบการพัฒนาอาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสายอาชีวะ และอาจารย์ผู้สอนในสถาบันการศึกษาสายอาชีวะ จะต้องมาร่วมมือกันในแบบบูรณาการที่จะแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนอาชีวะ เพื่อลบภาพลักษณ์ที่ว่าการศึกษาในโรงเรียนหรือวิทยาลัยอาชีวะไม่ปลอดภัยให้หมดไป

ปัญหาหลักของอาชีวศึกษา ขาดการสนับสนุนและมีปัญหาด้านภาพลักษณ์

ในการพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมารัฐบาลและภาคส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านการศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนการสอนสายสามัญมากกว่าสายอาชีวะ ประกอบกับภาพลักษณ์ของสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษาที่ไม่สู้จะดีนัก ทั้งคุณภาพของการเรียนการสอนคุณภาพของผู้สอน คุณภาพของผู้เรียน โอกาสในการก้าวหน้าในหน้าที่การงานสู่ระดับบริหารและจัดการ และการทะเลาะวิวาท ทำให้การเรียนสายอาชีวะไม่เป็นที่นิยม ทั้งของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และนักเรียน แต่แท้ที่จริงแล้ว การเรียนสายอาชีวะมีดีกว่าที่หลายคนเข้าใจ สุรียา ช้องเสนาะ (2558) ให้ความคิดเห็นว่า การเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ความร่วมมือในการก้าวไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้ ประเทศไทยต้องมีการเตรียมความพร้อมให้ทันต่อกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการของกระแสเศรษฐกิจสังคมนี้ สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนเวลานี้ก็คือ ทั้งประเทศไทยและต่างประเทศมีความต้องการแรงงานสายอาชีวะเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เรื่อย ๆ ดังนั้น การส่งเสริมและสนับสนุนอาชีวศึกษาเป็นวาระที่สำคัญของประเทศไทย คนส่วนใหญ่ในประเทศไทยไม่รู้ว่าการเรียนสายอาชีวะนั้นมีจำนวนสาขาให้เลือกเรียน หลากหลาย นอกเหนือจากสายช่างที่รับรู้กันโดยทั่วไป นอกจากนั้นผู้เรียนสามารถมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วหางานง่าย มีโอกาสได้รายได้สูงหากเป็นช่างฝีมือระดับมืออาชีวะ และถ้าหากมีการสอนเรื่องการบริหารธุรกิจเป็นหลักสู่ออาชีวศึกษา ผู้ที่เรียนจบมาจากสายอาชีวะ ก็สามารถเป็นผู้ประกอบการ ประกอบธุรกิจส่วนตัวได้อีกด้วย

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเวลานี้คือ ประเทศไทยผลิตแรงงานในสายอาชีพไม่เพียงพอกับความต้องการ ทั้ง ๆ ที่ยุทธศาสตร์การศึกษาในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีทั้งปริมาณและคุณภาพตามแนวทางของการพัฒนาประเทศ แต่การศึกษาสายอาชีพกลับประสบปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือสำหรับการเรียนการสอน ขาดแคลนครูอาชีพที่มีคุณภาพ ที่สำคัญคือผู้เรียนไม่ทราบถึงประโยชน์และหรือข้อดีในการเลือกเรียนสายอาชีพและไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้สังคมได้รับรู้เรื่องราวของผู้ที่จบการศึกษาสายอาชีพและประสบความสำเร็จในระดับสูง จากที่กล่าวมาทั้งหมด สุริยา ช้องเสนาะ (2557) สรุปปัญหาของอาชีพศึกษาไว้ดังนี้ 1. การขาดแคลนงบประมาณ 2. ค่านิยมของนักเรียนและผู้ปกครอง 3. คิดว่าเงินเดือนจบปริญญาตรีได้มากกว่า 4. จำนวนมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้นทำให้เด็กในระบบการอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นด้วย

สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น สุริยา ช้องเสนาะ (557) เสนอแนะว่า 1. ภาครัฐควรส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอกับความต้องการในการส่งเสริมการเรียนการสอนอาชีพ 2. เพิ่มการประชาสัมพันธ์เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนไทยต่อนักเรียนอาชีวเทคนิค ช่างกล ว่ามีประโยชน์ต่อผู้เรียนมากมาย เช่น มีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ ในบางสาขาวิชาชีพเฉพาะมี ค่าตอบแทนสูง 3. ควบคุมปริมาณมหาวิทยาลัยที่จะเกิดขึ้นใหม่ในอนาคตโดยหันมาให้การสนับสนุนดูแลโรงเรียน อาชีพให้มีคุณภาพมากขึ้น ทั้งหมดนี้เป็นหน้าที่ของรัฐบาลในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดแรงงาน การขาดแคลนแรงงานสายอาชีพ รายได้และโอกาสความก้าวหน้าของผู้ที่จบสายอาชีพ

เรียนอาชีวะมีโอกาของทางเลือก ไปไกลก็ได้ ไปใกล้ก็ดี

การเรียนสายอาชีวะนั้น แท้ที่จริงแล้วเป็นทางเลือกของผู้เรียนกล่าวคือเมื่อเรียนจบระดับประกาศนียบัตรชั้นต้น (ปวช.) แล้วหยุดเรียนต่อไปหางานทำก็ได้ และจะหางานได้ดีกว่าคนที่จบมัธยม 6 สายสามัญ เพราะคนที่จบอาชีวะระดับ ปวช. นั้นมีสถานะเป็นแรงงานฝีมือที่ผู้ประกอบการสามารถนำไปใช้งานได้อย่างแท้จริง ดังนั้น

หากพ่อแม่และผู้ปกครองรายใด ไม่มั่นใจว่าจะส่งลูกหลานให้เรียนต่อได้ไกลแค่ไหน การเลือกให้ลูกหลายเรียนสายอาชีวะก็คือการสร้างโอกาสให้ลูกหลานหางานทำได้ง่าย ในขณะที่นักเรียนที่เรียนสายสามัญจนมัธยม 6 หากพ่อแม่และผู้ปกครองไม่สามารถส่งให้เรียนต่อได้ จะหางานได้ยากกว่าคนที่จบระดับ ปวช. นี่คือความหมายของการศึกษาสายอาชีวะที่เรียกได้ว่า “ไปใกล้ก็ดี”

หากพ่อแม่และผู้ปกครองสามารถส่งให้เรียนต่อไปอีก 2 ปี เพื่อให้ได้ประกาศนียบัตรชั้นสูงทางด้านอาชีวะ (ปวส.) ก็จะเป็นแรงงานฝีมือที่มีความสามารถสูงขึ้นมาอีกชั้นหนึ่ง แม้พ่อแม่และผู้ปกครองไม่อาจส่งให้เรียนต่อได้ ก็หางานได้ง่ายกว่าคนที่เรียนมหาวิทยาลัย 2 ปีแล้วต้องหยุดเรียน เพราะพ่อแม่และผู้ปกครองส่งให้เรียนต่อไม่ได้ บางหลักสูตรในบางมหาวิทยาลัยอาจจะมีโครงการให้ออนุปริญญาแก่ผู้เรียนจบ 2 ปี แต่ออนุปริญญาดังกล่าวก็หางานสู้คนที่จบ ปวส. ไม่ได้ แม้แต่คนที่เรียนอาชีวะแล้วไปเรียนต่อจนจบปริญญาตรี เวลาไปสมัครงานกลับใช้วุฒิ ปวช. หรือ ปวส. ไปสมัครงาน เพราะหางานได้ง่ายกว่า และในบางกรณีก็ได้เงินเดือนสูงกว่า เพราะเป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการมากกว่า ดังนั้นในสถานการณ์เช่นนี้ก็ยังอาจจะพูดได้อีกว่า “ไปใกล้ก็ดี”

การเรียนตอนนี้มีทางเลือกมากขึ้น คนที่เรียนอาชีวะจบจบระดับ ปวส. และมีความสามารถทางความรู้และทางการเงินเพียงพอ สามารถไปเรียนต่อระดับปริญญาได้ เพราะมีสถานศึกษาหลายแห่ง ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและของเอกชนที่รับผู้ที่จบระดับ ปวส. เข้าศึกษาต่อ 2 ปี ซึ่งมีให้เลือกหลากหลายสาขา เมื่อจบปริญญาตรีแล้วหากจะต้องการเรียนต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกก็ไม่ใช่ว่าเรื่องยากอะไร โอกาสเปิดให้แล้ว ถ้าหากมีความสามารถ มีความตั้งใจ และมีทุนทรัพย์ คนที่เริ่มต้นเรียนสายอาชีวะตั้งแต่เรียนจบมัธยมที่ 3 ก็สามารถที่จะเรียนต่อได้จนถึงปริญญาเอก เช่นนี้แล้ว จึงอาจจะพูดได้ว่า “ไปใกล้ก็ได้” อย่าคิดว่าการเรียนสายอาชีวะนั้น โอกาสที่จะเรียนสูงไม่มี เพราะมีคนเริ่มต้นจากการเรียนสายอาชีวะ และสามารถเรียนต่อถึงปริญญาเอกนั้นมีตัวอย่างให้เห็นอยู่ไม่น้อย

จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นให้เห็นเป็นประจักษ์แล้วนั้น ทำให้สามารถกล่าวได้ว่า การเรียนอาชีวะนั้นเป็นการได้โอกาสของทางเลือก คือเลือกที่จะเรียนเพียงให้

ได้ประกาศนียบัตรทางวิชาชีพขั้นต้นแล้วไปทำงานทำ หรือเลือกจะเรียนต่อไปเรื่อยๆจนได้ปริญญาเอก โดยไม่ต้องไปแข่งขันกันสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเพื่อให้ได้ปริญญาตรีที่สร้างความเครียด ความกังวลให้ตัวนักเรียนเอง และพ่อแม่อย่างที่เราเห็นกันอยู่ทุกวันนี้ แม้จุดเริ่มต้นของการเรียนสายอาชีพและสายสามัญจะต่างกัน แต่ปลายทางของการเรียนถึงขั้นสูงสุดนั้นไม่ต่างกัน นอกจากนั้นแล้วหากไม่ได้เรียนต่อไปจนถึงปริญญาสูงสุด ประกาศนียบัตรทางด้านอาชีพจะสร้างโอกาสในการหางานทำได้ดีกว่าประกาศนียบัตรของการจบมัธยมปลายสายสามัญอย่างแน่นอน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปข้อดีของการเรียนสายอาชีพได้ 6 ข้อ ตามข่าวประชาสัมพันธ์หัวข้อ “6 ข้อดีสายอาชีพที่คนทั่วไปต้องยกนิ้วให้” ดังนี้ 1. เรียนไปด้วย ทำงานไปด้วย มีรายได้ระหว่างเรียน 2. มีวิชาติดตัว ไม่ตกงานแน่นอน 3. หลักสูตรวิชาชีพมีมากกว่าที่คิด 4. “ฝีมือชน” เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งไทยและต่างประเทศ 5. จะเรียนต่อ ปวส. หรือปริญญาตรีก็ได้ 6. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนการเรียนสายอาชีพอย่างจริงจัง**ต้องร่วมมือกันบรรณรักษ์แบบบูรณาการ ต้องสร้างเครือข่ายของทุกภาคส่วนที่ทำการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพศึกษาร่วมกัน**

เพื่อบรรณรักษ์ให้พ่อแม่และผู้ปกครองเต็มใจให้ลูกหลายเรียนสายอาชีพ และให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและภูมิใจที่จะเป็นนักเรียนอาชีพ จะต้องมีการร่วมมือกันระหว่างภาคส่วนต่างๆที่จะมาเป็นภาคีวางแผนการส่งเสริมการศึกษาในสายอาชีพร่วมกันแบบบูรณาการ ดร. ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ เปิดเผยว่า “คสช. ให้บททวนการสร้างค่านิยมในการเรียนต่อสายอาชีพ เราที่ผ่านมา เด็กเรียนต่อสายอาชีพน้อยมาก ทั้งๆที่ตลาดแรงงานต้องการสูง” ผู้ที่จะต้องมาร่วมกันบรรณรักษ์ได้แก่ผู้บริหารประเทศในระดับสูงสุด และที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ผู้บริหารระดับสูงที่มีหน้าที่ส่งเสริมอาชีพศึกษา ทั้งปลัดกระทรวงศึกษา ปลัดกระทรวงแรงงาน ผู้บริหารสถานศึกษาที่เปิดสอนอาชีพศึกษา อาจารย์ที่สอนอยู่ในสถาบันอาชีพศึกษา ทุกภาคส่วนจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ การมองเห็นโอกาสของก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของ

การเรียนอาชีพทั้งด้านความเป็นคนเรียนเก่งก็เลือกเรียนอาชีพได้ และยุติปัญหาการทะเลาะวิวาท โดยแต่ละภาคต้องกำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ นโยบายในการพัฒนาอาชีพศึกษาร่วมกัน จัดให้มีโครงการต่างๆที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการบรรณรักษ์ส่งเสริมให้พ่อแม่และผู้ปกครองเต็มใจและยินดีที่จะให้ลูกหลานที่เรียนเก่งๆเลือกเรียนสายอาชีพ โดยสรุปแล้ว ปัญหาด้านภาพลักษณ์ของการเรียนสายอาชีพตามที่ รศ.ดร. จอมพงศ์ มงคลวนิช ระบุไว้มีดังต่อไปนี้ 1. หลายคนมักคิดว่าเด็กอาชีพ คือ เด็กที่เรียนไม่เก่ง ไม่มีความสามารถ หรือไม่มีเป้าหมายในชีวิต 2. ผู้ปกครองก็ปลูกฝังความคิด ส่งเสริมให้ลูกเรียนสายสามัญมากกว่า และมีความเชื่อว่าการเรียนอาชีพ จะต้องจบออกมาทำงานหนัก เป็นลูกจ้างเท่านั้น 3. ยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนว่า คนจบอาชีพะรายได้น้อย ทำงานหนัก หนทางเจริญก้าวหน้าก็น้อย แท้จริงแล้วไม่จริงเลยเพราะหัวหน้างานหลายๆด้านก็จบอาชีพะ 4. ภาพลักษณ์เรื่องความรุนแรงก็เช่นเดียวกัน ซึ่งสถาบันรัฐบาลมีเด็กประมาณ 6 แสนคน เอกชน 4 แสนคน แต่ไม่ถึงพันคนที่มีปัญหาดังกล่าว อย่างไรก็ตามภาพลักษณ์เรื่องการทะเลาะวิวาทถึงขนาดทำร้ายร่างกายกันจนถึงบาดเจ็บล้มตายนั้น ถือเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครอง ไม่ต้องการให้ลูกหลานมาเรียนสายอาชีพ ดังนั้นถ้าหากจะจงใจให้มีคนมาเรียนสายอาชีพมากขึ้น จะต้องมีการจัดการแก้ปัญหาดังกล่าว เพื่อเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ของการเรียนสายอาชีพว่ามีความปลอดภัย ไม่มีความเสี่ยงอย่างที่คนส่วนมากยังคงเชื่อเช่นนั้น

บทบาทของภาครัฐ ประกาศให้การพัฒนาอาชีพศึกษาเป็นวาระในการปฏิรูปการศึกษา

รัฐบาลจะต้องประกาศนโยบายการส่งเสริมและการพัฒนาอาชีพศึกษาเป็นวาระที่สำคัญในการปฏิรูปการศึกษา จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษาด้านอาชีพ ทั้งด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอน การเพิ่มคุณวุฒิและคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนด้านอาชีพศึกษา ในการปฏิรูปการศึกษาจะต้องให้นโยบายในการยกระดับคุณภาพการศึกษาด้านอาชีพให้กระทรวงศึกษาธิการ และเห็นนโยบายกระทรวงแรงงานในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาสายอาชีพกับธุรกิจเอกชนผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมต่างๆ

ในการรับแรงงานฝีมือจากผู้ที่จบสายอาชีพ เพื่อสร้างโอกาสในการหางานทำของผู้ที่จบสายอาชีพ ต้องมีการนำเสนอสถิติของความสำเร็จในการหางานทำของผู้ที่จบระดับปวช. ปวส. เปรียบเทียบกับผู้ที่จบประโยคมัธยมปลาย และต้องมีสถิติแสดงรายได้เฉลี่ยของคนที่จบสายอาชีพที่หลายสาขาอาจจะมีเงินเดือนสูงกว่าผู้ที่จบปริญญาตรี

ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลจะต้องมีนโยบายให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเปิดรับผู้ที่จบ ปวส. เข้าศึกษาต่อเนื่องในมหาวิทยาลัยเพื่อให้ได้ปริญญาตรี ต้องจัดสรรงบประมาณมาใช้ในการรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจประโยชน์และโอกาสของการเรียนอาชีพด้วยการสื่อสารแบบบูรณาการหลากหลายรูปแบบ ทั้งการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การจัดสัมมนา การจัดนิทรรศการ ผ่านช่องทางสื่อสารมวลชน และการใช้สื่อดิจิทัลทุกรูปแบบทั้ง Web site, YouTube, Google, Social media ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย ใช้การจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ทั้งการจัดนิทรรศการ การจัดอภิปราย การจัดสัมมนา เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโอกาสของผู้จบการศึกษาสายอาชีพ ใช้ประโยชน์จากคนเด่น คนดังที่ก้าวมาไกล หลังจากจบการศึกษาสายอาชีพ มาเป็นพยานของการไขว่คว้าโอกาสและการเดินทางสู่ความสำเร็จจากพื้นฐานการเรียนด้านอาชีพ

ข้าราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชีพศึกษา ทั้งในกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงแรงงาน ต้องขานรับนโยบายของรัฐบาลในการปรับปรุงพัฒนาอาชีพศึกษา ให้พ่อแม่และผู้ปกครองตลอดจนนักเรียนเห็นคุณค่าของการเรียนอาชีพ และไม่มองการเรียนอาชีพว่าด้อยกว่าเรียนมหาวิทยาลัย ให้พวกเขา มองว่าการเรียนอาชีพเป็นทางเลือกของการศึกษา ที่ “แตกต่าง” จากการเรียนสายสามัญ ในมหาวิทยาลัย แต่ไม่ใช่ทางเลือกที่ “ด้อยกว่า” และโอกาสในการเติบโตก้าวหน้าทั้งด้านการเรียนต่อในระดับสูง และด้านหน้าที่การงานก็ได้ด้อยไปกว่าคนที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยเพื่อที่จะเรียนให้ได้ปริญญาตรี

ในขณะที่กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน กระทรวงแรงงานต้องทำให้พ่อแม่และผู้ปกครอง ตลอดจนนักเรียนที่จะเรียนได้มองเห็นโอกาสในการหางานทำ ชี้ให้เห็นว่าแรงงานฝีมือที่จบทางด้านอาชีพเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ให้พวกเขาได้มองเห็นความมีคุณค่าของแรงงานฝีมือที่เป็นความจำเป็น

ในการพัฒนาอุตสาหกรรมและธุรกิจต่างๆของประเทศ รวมทั้งชี้ให้เห็นโอกาสด้านรายได้ของแรงงานฝีมือที่จบสายอาชีพ จะต้องมีการส่งเสริมเกียรติคุณและชื่อเสียงของแรงงานฝีมือที่เป็นผู้จบการศึกษาสายอาชีพที่มีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และนักเรียนมองเห็นว่าอาชีพศึกษามีความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจะช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ของการเรียนสายอาชีพ ความต้องการ ความเต็มใจในการเลือกเรียนอาชีพก็จะเพิ่มขึ้น แก้ไขปัญหาการขาดแรงงานฝีมือที่เป็นปรากฏการณ์อยู่ในอุตสาหกรรมต่างๆในปัจจุบัน

ผู้ประกอบการ สร้างตลาดแรงงานรองรับผู้จบการศึกษาสายอาชีพเพื่อความมั่นใจของพ่อแม่และผู้เรียน

เนื่องจากพ่อแม่ ผู้ปกครองและนักเรียนมีมโนทัศน์ว่าการเรียนจบอาชีพหางานยาก เงินเดือนน้อย เป็นแค่แรงงานฝีมือ โอกาสการก้าวสู่ตำแหน่งผู้บริหารมีน้อย ซึ่งความจริงในหลายๆอุตสาหกรรมไม่เป็นเช่นนั้น บางอุตสาหกรรมต้องจองผู้จบการศึกษาด้านอาชีพจากสถาบันการศึกษาสายอาชีพ และให้เงินเดือนสูงกว่าผู้ที่จบปริญญาตรีด้วยซ้ำ ผู้ประกอบการจะต้องทำความเข้าใจเรื่องความต้องการแรงงานฝีมือจากสายอาชีพให้เป็นที่ยอมรับของสังคมโดยรวม รวมทั้งการให้ภาพรวมของรายได้ทั้งเงินเดือน โบนัส สวัสดิการ และค่าล่วงเวลา ให้สังคมได้รู้ว่าการจบการศึกษาสายอาชีพมีโอกาสสูงในการหางานทำ และมีรายได้ดีไม่น้อยไปกว่าคนที่เรียนจบปริญญาตรี ต้องแก้ภาพลักษณ์และความเชื่อของพ่อแม่ ผู้ปกครองและนักเรียนที่มองโอกาสในการหางานทำและรายได้ของผู้จบการศึกษาสายอาชีพไปในทางลบมากกว่าความชื่นชม โดยผู้ประกอบการและกระทรวงแรงงานจะต้องร่วมมือกันในการนำเสนอสถิติที่เกี่ยวข้องกับการได้งานทำและรายได้ของผู้ที่จบการศึกษาสายอาชีพทั้งระดับ ปวช. และ ปวส. ให้เป็นที่รับรู้ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อจูงใจให้มีการตัดสินใจเข้าเรียนสายอาชีพให้มากขึ้น

นอกจากจะให้ข้อมูลเพื่อให้ความรู้และทำความเข้าใจจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง นักเรียน และสังคมโดยรวมเกี่ยวกับโอกาสในการหางานทำและการมีรายได้ที่ดีของผู้จบการศึกษาในสายอาชีพแล้ว ผู้ประกอบการควรให้ความร่วมมือกับ

สถานศึกษา ในการเปิดพื้นที่ให้อาจารย์ได้พานักศึกษามาดูงานและมาฝึกงาน เพื่อให้นักเรียนได้เห็นลักษณะของการทำงานของผู้ที่เรียนจบสายอาชีพ ให้พวกเขาได้เห็นความท้าทายของการทำงาน ความสำคัญของการทำงาน โอกาสในการเติบโตด้านความรู้และทักษะ ที่จะทำให้ผู้ทำงานมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จและสร้างผลงานที่ประทับใจได้ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือต้องทำให้นักเรียนที่ได้เข้ามาดูงานและมาฝึกงานได้เห็นคุณค่าของบทบาทและหน้าที่ของคนที่เรียนจบสายอาชีพ ว่ามีความสำคัญสำหรับความสำเร็จและความก้าวหน้าขององค์กรอย่างไร มีความสำคัญในการสร้างความมั่นคงให้แก่เศรษฐกิจของประเทศอย่างไร

นอกจากผู้ประกอบการจะมีบทบาทให้การศึกษานอกห้องเรียนด้วยการให้นักเรียนได้มาฝึกงานและมาดูงานแล้ว ผู้ประกอบการควรมีส่วนร่วมในการสร้างความภูมิใจในการเป็นนักเรียนสายอาชีพ ด้วยการเป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมทักษะของแรงงานฝีมือ ไม่ว่าจะเป็นการจัดนิทรรศการ การจัดอภิปราย การจัดสัมมนาทางวิชาการว่าด้วยการพัฒนาการเรียนการสอนในหลักสูตรต่างๆด้านอาชีพ การจัดประกวดแรงงานฝีมือด้านต่างๆ โดยเป็นผู้อุปถัมภ์การจัดกิจกรรมพิเศษต่างๆที่กล่าวมาข้างต้น

ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ประกอบการจะต้องให้ความสำคัญกับผู้จบการศึกษาทางด้านอาชีพให้มีโอกาสเป็นผู้บริหาร โดยจัดให้มีโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เข้ามาทำงานในองค์กรในฐานะฝีมือแรงงานระดับปฏิบัติการ ให้มีโอกาสได้เป็นระดับบริหาร พัฒนาหลักสูตร กำหนดว่าพนักงานระดับปฏิบัติการนั้น หากจะได้รับการเลื่อนขั้นให้เป็นระดับบริหารจะต้องได้เรียนรู้อะไรบ้าง ต้องเข้าสัมมนาและร่วมประชุมปฏิบัติการอะไรบ้าง และหากแรงงานฝีมือที่เข้ามาทำงานในระดับปฏิบัติการ หากมีพัฒนาการด้านความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพที่จะก้าวถึงระดับจัดการได้ ก็จะต้องส่งเสริม ไม่ปิดกั้นคนที่จบสายอาชีพที่ไม่มีปริญญาในการจะก้าวสู่ระดับจัดการภายในองค์กร และทำให้สังคมรับรู้ว่าองค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีหลักสูตรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับปฏิบัติการ ให้มีโอกาสเติบโตเป็นระดับบริหารไปจนถึงระดับจัดการ ดังนั้นการจบมาจากการศึกษาสายอาชีพ ไม่ได้เป็นอุปสรรคในการจะเติบโตก้าวหน้าจากระดับปฏิบัติการสู่ระดับ

บริหารและระดับจัดการ

สถาบันการศึกษา พัฒนาหลักสูตรและยกระดับองค์ประกอบของการเรียนการสอนอาชีพศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีพันธกิจในการจะยกระดับคุณภาพของการเรียนการสอนอาชีพศึกษา ทั้งสถานที่เรียน บรรยากาศของสถานที่เรียน อุปกรณ์ในการเรียน พัฒนาหลักสูตรที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพ นอกจากการสอนทักษะเพื่อพัฒนาฝีมือแล้ว หลักสูตรอาชีพควรจะมีความรู้วิชาการด้านธุรกิจด้วย เช่น การจัดการธุรกิจ การเป็นผู้ประกอบการ บัญชีการจัดการ และการตลาด เพื่อปลูกฝังแนวคิดและสำนึกการเป็นผู้ประกอบการให้แก่ นักเรียนอาชีพ เพื่อให้ทางเลือกแก่ผู้จบสายอาชีพที่อาจจะไปเป็นลูกจ้างหรือเป็นผู้ประกอบการได้เอง เพื่อพัฒนาแรงงานฝีมือในสายอาชีพให้เติบโตตามแนวคิดของประเทศไทย 4.0 ที่ให้ประเทศไทยมีความแข็งแกร่งภายในประเทศและเชื่อมต่อกับนานาชาติในระดับโลกาภิวัตน์ และเพื่อรองรับโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกที่เชื่อมโยงกับการเติบโตของอาเซียน หลักสูตรของอาชีพศึกษาจะต้องพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษเพื่อเพิ่มโอกาสให้แก่ผู้จบสายอาชีพมีโอกาสเติบโตในบริษัทที่แรงงานสามารถโยกย้ายได้อย่างเสรีภายในพื้นที่ของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษจะเพิ่มโอกาสให้แรงงานฝีมือไทยสามารถหางานทำได้ในทุกประเทศสมาชิกของอาเซียนที่มีความต้องการแรงงานฝีมือระดับมืออาชีพเป็นจำนวนมาก

เพื่อให้ได้ผู้จบการศึกษาสายอาชีพเติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพทั้งความรู้และทักษะ ผู้บริหารโรงเรียนหรือวิทยาลัยอาชีพ จะต้องคัดสรรอาจารย์ผู้สอนในโรงเรียนหรือวิทยาลัยอาชีพที่มีคุณภาพ ให้อาจารย์แสดงศักยภาพทั้งด้านการสอน การวิจัย การทำโครงการพัฒนาชุมชน และการบริการทางวิชาการแก่บุคคลภายนอก เป็นผู้นำทางด้านนวัตกรรม แสดงให้สังคมได้เห็นคุณภาพและศักยภาพของอาจารย์ด้านอาชีพศึกษา

นอกจากส่งเสริมการพัฒนาคุณสมบัตินี้และคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนแล้ว ควรมีโครงการที่แสดงความสามารถของนักเรียนด้วย ควรจัดให้มีการจัดแสดงผลงานของนักเรียนที่บ่งบอกว่าคนที่เลือกเรียนอาชีพเป็นคนเก่ง

สามารถสร้างผลงานคุณภาพได้ ให้เห็นว่านักเรียนอาชีวะมีความคิดสร้างสรรค์ มีการสร้างนวัตกรรม มีความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนานวัตกรรม ต้องส่งเสริมให้นักเรียนส่งผลงานเข้าประกวดที่สมาคมชมรมต่างๆ จัดขึ้น เพื่อนำเอารางวัลที่ได้นั้นมาใช้เป็นประโยชน์ในการเพิ่มคุณค่าแสดงผลสัมฤทธิ์ของการเรียนสายอาชีวะ

สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษา ก็คือต้องปลูกฝังวัฒนธรรม สร้างค่านิยมใหม่ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีวศึกษา ทั้งอาจารย์ นักเรียนและเจ้าหน้าที่ ให้มีความภูมิใจของการเป็นส่วนหนึ่งของอาชีวศึกษา ต้องทำให้พวกเขาไม่มีความรู้สึกเป็นปมด้อยในการเป็นส่วนหนึ่งของอาชีวศึกษา ให้พวกเขาเรียนรู้ที่จะมองว่าการเรียนอาชีวะคือทางเลือก “ที่แตกต่าง” จากการเรียนมหาวิทยาลัยเท่านั้น ไม่ใช่ทางเลือกที่ “ด้อยกว่า” ปลูกฝังเรื่องของการช่วยกันยกระดับภาพลักษณ์ของการเรียนอาชีวะด้วยการกระทำ เป็นประชาชนที่ดีของสังคมตามหลักธรรมาภิบาลและจริยธรรม ยุติการทะเลาะวิวาทที่เป็นปัญหาด้านภาพลักษณ์ของสถาบันการศึกษาด้านอาชีวะ ให้คนเก่งมาเรียนอาชีวะเพราะ “ต้องการ” ที่จะเรียน ไม่ใช่มาเรียนเพราะ “จำเป็น” ต้องเรียน

การปลูกฝังวัฒนธรรมและค่านิยมในการมองอาชีวะเป็นทางเลือกที่ต้องการ ไม่ใช่ทางออกที่จำเป็น จะต้องปลูกฝังตั้งแต่การเรียนในชั้นต้นๆ ครูอาจารย์ในระดับชั้นต้องเลิกที่จะพูดหรือปลูกฝังให้นักเรียนคิดว่าการเรียนสายสามัญมุ่งเข้ามหาวิทยาลัยเพื่อให้ได้ปริญญา นั้นเป็นทางเลือกของคนที่ยืนเก่งและมีโอกาสก้าวหน้าทั่วโลกกว่า แต่จะต้องสร้างความเข้าใจใหม่ว่า เส้นทางของการเรียนเพื่อเข้าสู่การประกอบอาชีพนั้นมีทั้งการเรียนสายอาชีวะ และการเรียนสายสามัญมุ่งศึกษาให้ได้ปริญญา ในการให้ความรู้และความเข้าใจกับนักเรียนตั้งแต่การเรียนในชั้นต้นจนถึงจบประโยคมัธยมต้นนั้น ครูควรจะต้องชี้ให้เห็นความแตกต่างของการเรียน ลักษณะของหลักสูตร เป้าหมายของการเรียน และโอกาสของการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ชี้ให้เห็นความแตกต่างในแนวระนาบเท่านั้น ไม่ควรเปรียบเทียบในแนวตั้งว่าอะไรดีกว่ากัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องยุติการปลูกฝังว่าการเรียนสายสามัญมุ่งสู่การเรียนให้ได้ปริญญาตรีนั้นดีกว่าการเรียนสายอาชีวะ แนะนำให้พวกเขามองการศึกษาสองเส้นทางนี้เป็นทางเลือกที่ทัดเทียมกัน

นอกจากจะชี้ให้นักเรียนมองเห็นความต่างแล้ว ควรชี้ให้นักเรียนเห็นโอกาสในการเรียนต่อถึงระดับปริญญาเอกของนักเรียนที่เรียนสายอาชีวะว่าเป็นไปได้อย่างไร ด้วยการใช้แนวคิดว่าการเรียนอาชีวะนั้น ไปไกลก็ได้ ไปใกล้ก็ได้ คือถ้าหากไม่สามารถเรียนต่อไปในระดับสูงๆ ได้ ก็มีความรู้ทางวิชาชีพที่จะเข้าตลาดแรงงานได้ นั่นคือ “ไปใกล้ก็ได้” และถ้าหากมีความประสงค์ที่จะเรียนต่อจนถึงระดับปริญญาเอก ระบบการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในปัจจุบันเปิดโอกาสให้คนที่จบการศึกษาสายอาชีวะสามารถเรียนต่อปริญญาตรี ปริญญาโท จนถึงปริญญาเอกได้ นั่นก็คือ “ไปไกลก็ได้”

ความคิดทั้งหมดนี้ต้องปลูกฝังตั้งแต่ระดับต้นๆ ของการศึกษา ไม่ใช่ปล่อยให้เชื่อว่าการเรียนสายสามัญมุ่งสู่การเข้ามหาวิทยาลัยเพื่อให้ได้ปริญญามาตั้งแต่ชั้นประถม จนจบประโยคมัธยมต้นแล้วจะมาพูดเชิญชวนหรือรณรงค์ให้เรียนสายอาชีวะ เพราะถึงตอนนั้น ทศนคติ ความเชื่อที่ว่าการศึกษาสายสามัญมุ่งสู่การจบปริญญาตรีดีกว่าการเรียนสายอาชีวะได้ถูกปลูกฝังในความคิดของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และนักเรียนจนยากที่จะเปลี่ยนแปลงแล้ว

อาชีวศึกษาก้าวหน้าก้าวไกลด้วยหัวใจ 4.0 การศึกษาอัจฉริยะด้วยนวัตกรรม สร้างสรรค์ และเทคโนโลยี

รัฐบาลประกาศนโยบายให้ประเทศไทยเดินหน้าด้วยแนวทางของประเทศไทย 4.0 โดยมีปัจจัยหลักของการดำเนินงาน 3 ประการคือ นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยี เพื่อสร้างความเข้มแข็งภายในประเทศและเชื่อมต่อไปยังนานาชาติในระดับโลกาภิวัตน์ ด้วยความหวังว่าประเทศไทยจะหลุดพ้นจากกับดักที่ง่วง นั่นคือ ประการแรกกับดักของการเป็นประเทศรายได้ปานกลาง ที่ไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ ที่ประเทศที่มีรายได้น้อยได้จากการค้าระหว่างประเทศ แต่ก็ไม่ใช่ประเทศมั่งคั่งที่ประชาชนมีรายได้สูง เมื่อประเทศไทยหลุดพ้นจากกับดักนี้ประชาชนก็จะมีความมั่งคั่งขึ้น ประการที่สอง กับดักของความไม่เสมอภาคที่คนไทยรายกระจุกแต่จนกระจาย เพราะการกระจายความมั่งคั่งที่ไม่เสมอภาคที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชนชั้น ทำให้ประเทศขาดความมั่นคงทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม หากประเทศไทยหลุดจากกับดักดังกล่าวนี้ประเทศไทยก็จะมีความมั่นคง และประการที่สาม กับดักของความไม่มีดุลยภาพในการพัฒนาและการดำรงรักษา

คุณภาพของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากการพัฒนาหลายเรื่องมักจะทำลายคุณภาพสิ่งแวดล้อม และทำลายทรัพยากรธรรมชาติ หากประเทศไทยหลุดจากกับดักดังกล่าวได้ ประเทศไทยก็จะพัฒนาพร้อมไปกับการดำรงรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ทั้งหมดนี้เป็นไปตามเป้าหมายของการเดินทางประเทศไทย 4.0 ที่มีเป้าหมายให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ในการพัฒนาประเทศนั้น ดร. อนุสรณ์ แสงนิ่มนวล ประธานกรรมการการอาชีวศึกษา กล่าวว่า ประเทศไทยมีแผนพัฒนาในการลงทุนมากมาย โดยเฉพาะการลงทุนด้านโครงสร้าง แต่ปัญหามีบุคลากรไม่เพียงพอตามแผนการพัฒนาต้องการกำลังคนถึง 5 แสนคน แต่วันนั้นผลิตช่างเทคนิคได้ไม่ถึง 70 % หรือไม่ถึง 3 แสนคนเท่านั้น (อ้างในบทความ “คุณภาพชีวิต โดย หทัยรัตน์ ดีประเสริฐ, 2557) จึงจำเป็นที่จะต้องทำให้ผู้ปกครองและนักเรียนเปลี่ยนทัศนคติ อยาคิดเหมือนในอดีตว่า ถ้าเรียนไม่เก่งต้องเรียนสายอาชีพ เพราะจริงๆ แล้วการเรียนสายอาชีพนั้นตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานมากกว่า คนเรียนจบอาชีวะทั้งระดับ ปวช. และ ปวส. ทำงานทำได้ง่ายกว่า แม้จะไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะดึงเด็กมาเรียนสายอาชีพได้ทันทีภายในปีสองปีนี้ แต่ถ้าทำได้ภายใน 5 ปี ก็ถือว่ายังไม่สายเกินไป โดยทุกฝ่ายต้องหันมาให้ความร่วมมือในการแนะแนวทางเลือกให้เด็ก ครูแนะแนวต้องให้ข้อมูลแก่เด็ก ต้องมีการจัดโรดโชว์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา นักเรียน คนใดชอบเรียนปฏิบัติก็แนะนำให้มาเรียนสายอาชีพ และจะต้องชี้ให้เห็นโอกาสของความเจริญก้าวหน้าของคนที่จบสายอาชีวะ ไม่ว่าจะเป็โอกาสในการศึกษาต่อในระดับสูงถึงปริญญาเอก หรือในการทำงานที่มีโอกาสได้เป็นผู้บริหารระดับสูง ถึงระดับที่เป็นหมายเลขหนึ่งขององค์กร เพราะในขณะนี้หลายคนมองว่าคนที่จบสายอาชีวะเป็นได้แต่พนักงานปฏิบัติการมากกว่าที่จะเป็นผู้บริหารองค์กร ควรนำเอาบุคคลที่จบสายอาชีวะและได้เป็นผู้บริหารระดับสูงมาแนะนำ

การพัฒนาประเทศไทยตามแนวทางประเทศไทย 4.0 ต้องการฝีมือแรงงานที่จบสายอาชีวะเพิ่มขึ้น

ทั้งหมดนี้ต้องการแรงงานฝีมือที่จบจากสาย

อาชีวะเป็นจำนวนมาก และจากจำนวนนักเรียนที่เลือกศึกษาต่ออาชีวศึกษาในเวลานี้ เห็นได้ชัดเจนว่าโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกนั้น ยังขาดแคลนผู้ที่จบการศึกษาสายอาชีวะอยู่มาก และที่มีอยู่นั้น จำนวนหนึ่งก็มีคุณภาพไม่ดีพอ ดังนั้น ทั้ง 3 จังหวัดที่อยู่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ทั้งฉะเชิงเทรา ชลบุรีและระยอง จะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาชีวศึกษา ต้องให้นักเรียนที่เรียนดี เข้าใจและมีมุมมองใหม่เกี่ยวกับอาชีวศึกษา ให้พวกเขาเต็มใจที่จะเลือกเรียนอาชีวศึกษา มองอาชีวศึกษาเป็น “ทางเลือก” ไม่ใช่ “ทางออก” สำหรับคนที่เรียนต่อสายสามัญไม่ได้ ในการพัฒนาอาชีวศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวจะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรอาชีวะอีกหลายหลักสูตรไม่ใช่เฉพาะอาชีวศึกษาด้านช่างเท่านั้น แต่จะต้องมีหลักสูตรด้านอื่นๆอีกหลายหลักสูตร ได้แก่หลักสูตรพนักงานวิชาชีพด้านสาธารณสุข พนักงานวิชาชีพด้านการท่องเที่ยวทุกมิติ ทั้งโรงแรม ร้านอาหาร มัคคุเทศก์ พนักงานวิชาชีพด้านการพาณิชย์ พนักงานวิชาชีพด้านการขนส่ง (Logistics) เพื่อรองรับความต้องการแรงงานฝีมือระดับมืออาชีวะที่จะเกิดขึ้นตามแนวทางของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษระยองตะวันออก

ในการพัฒนาอาชีวศึกษาในพื้นที่ดังกล่าวนี้ จะต้องให้เป็นการศึกษาที่เสริมสร้างบรรยากาศของการใช้ความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยีให้เกิดนวัตกรรมในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นนวัตกรรมด้านการพัฒนาเครื่องจักรเพื่อการผลิต พัฒนานวัตกรรมในการผลิตวัตถุดิบในการผลิตพัฒนาภูมิปัญญาที่จะใช้ในการผลิตสินค้า และบริการพัฒนานวัตกรรมในกระบวนการผลิต นวัตกรรมในการบริการ พัฒนานวัตกรรมในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนา นวัตกรรมทางด้านการขนส่ง และพัฒนานวัตกรรมทางด้านการประกอบธุรกิจ ทั้งหมดนี้เพื่อให้นักที่จบสายอาชีวะ เป็นได้ทั้งแรงงานฝีมือระดับอาชีวะ ทั้งการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการดำเนินธุรกิจของตนเอง ในเขตเศรษฐกิจพิเศษในภาคตะวันออก

จังหวัดที่มีพื้นที่อุตสาหกรรมในประเทศไทยต้องมุ่งมั่นพัฒนาอาชีวศึกษา

จังหวัดต่างๆที่เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่อุตสาหกรรม

ของประเทศไทย และเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่มีศักยภาพสูงมีความต้องการแรงงานฝีมือระดับปฏิบัติการที่มีคุณภาพอยู่ในระดับสูง รวมทั้งต้องการผู้ที่จบสายอาชีพวะที่มีสำนึกของการเป็นผู้ประกอบการพัฒนาตนเองให้เป็นนักธุรกิจ Startup และ SME ดังนั้นทางจังหวัดจะต้องมีการกำหนดรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพวะให้มีความพร้อมทั้งทางด้านปริมาณและด้านคุณภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของอุตสาหกรรมและธุรกิจอื่น ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่และของประเทศ โดยจะต้องเป็นความร่วมมือกันแบบบูรณาการ ทั้งภาคเอกชนผู้ประกอบการ ภาคสถาบันการศึกษาด้านอาชีพวะ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และนักเรียนที่จะต้องรู้จักความสามารถของตนเอง ความต้องการของตนเอง เป้าหมายในการประกอบอาชีพของตนเอง ภาคส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันพัฒนาอาชีพวะให้เป็นการปฏิรูปการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง ให้เกิดทัศนคติและมุมมองที่ถูกต้อง ให้มองเห็นคุณค่าที่แท้จริงของการเรียนอาชีพวะ ให้มองเห็นโอกาสของคนที่ยื่นอาชีพวะทั้งด้านการเรียนต่อในระดับปริญญาสูงสุด การหาการทำงาน การสร้างรายได้ การก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การเป็นผู้ประกอบการ และที่สำคัญที่สุดคือมีความภาคภูมิใจในการเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างผลสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด สร้างศักยภาพในการแข่งขันให้จังหวัดทำให้ประชากรของจังหวัดมีความมั่นคง มั่นคง และยั่งยืน สมดังเจตนาของการขับเคลื่อนประเทศไทยตามแนวคิดของประเทศไทย 4.0 โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาภายใต้บริบทของจังหวัดทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และจะต้องสอดคล้องกับบริบทการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดตามแนวทางของประเทศไทย 4.0 และบริบทของการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด โดยมุ่งที่จะสร้างผู้ที่จบการศึกษาสายอาชีพวะให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพของรับการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นพนักงานระดับปฏิบัติการ ระดับบริหาร ระดับจัดการ รวมทั้งการเป็นผู้ประกอบการ โดยจัดทำเป็นรูปแบบที่อาจจะเรียกได้ว่าเป็นรูปแบบของการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดด้วยการส่งเสริมให้นักเรียนสนใจที่จะ

เรียนสายอาชีพวะเพิ่มขึ้น โดยที่ส่วนประกอบในรูปแบบดังกล่าว จะต้องทำหน้าที่ กำหนดบทบาท มีความรู้ ความเข้าใจ ปรับทัศนคติ และมุมมองใหม่ ดังต่อไปนี้

ภาครัฐ : ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ประกาศนโยบายในการปฏิรูป ให้มีความสำคัญกับอาชีพวะ สนับสนุนด้านงบประมาณ สนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอน รมรณรงค์สร้างคุณค่าให้อาชีพวะ เพื่อให้ผู้ปกครองเต็มใจให้ลูกเรียนอาชีพวะ รมรณรงค์ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเรียนอาชีพวะ ทั้งด้านโอกาสในการทำงาน ทำ รายได้ และโอกาสในการศึกษาต่อระดับปริญญา และโอกาสของการก้าวหน้าในหน้าที่การงานถึงระดับผู้บริหาร ยุติการทะเลาะวิวาทระหว่างนักเรียนอาชีพวะ ให้ข้อมูลแก่ประชาชนให้เห็นความสำคัญของอาชีพวะในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

ภาคเอกชน / ผู้ประกอบการ เป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในการดูงาน เป็นแหล่งเรียนรู้ของการฝึกงาน เป็นแหล่งรองรับแรงงานฝีมือที่จบอาชีพวะ แสดงให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการทำงานในสายอาชีพวะ ให้โอกาสผู้จบอาชีพวะให้ได้เป็นผู้บริหาร ให้ค่าตอบแทนแก่ผู้จบอาชีพวะตามคุณภาพของฝีมือของพนักงานระดับปฏิบัติการ ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนอาชีพวะ เป็นผู้สนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมภาพลักษณ์ของอาชีพวะ ที่จัดโดยหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษา

ภาคสถาบัน / สถานศึกษา พัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาอุปกรณ์เพื่อการศึกษา พัฒนาคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนอาชีพวะ ชี้แนวทางในการศึกษาต่อถึงระดับปริญญาให้แก่แก่นักเรียนอาชีพวะ สร้างสัมพันธ์กับผู้ประกอบการด้านเอกชน ในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จากภาคธุรกิจ ปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่ และพัฒนาหลักสูตรใหม่นอกเหนือจากด้านช่าง ให้มีด้านการจัดการธุรกิจ ด้าน Logistics ด้านท่องเที่ยว ด้านสาธารณสุข และด้านท่องเที่ยว ปลูกฝังสำนึกการเป็นผู้ประกอบการให้ผู้เรียน รมรณรงค์และกำกับดูแลไม่ให้มีการทะเลาะวิวาท

ผู้ปกครอง เปลี่ยนทัศนคติที่มีต่ออาชีพวะด้านความก้าวหน้า เปลี่ยนมุมมองใหม่ ว่าคนเก่งก็เรียนอาชีพวะได้ เข้าใจเรื่องโอกาสในการศึกษาต่อถึงระดับปริญญา เข้าใจเรื่องโอกาสในการทำงานทำของแรงงานฝีมือที่จบจากอาชีพวะ เข้าใจเรื่องรายได้ของคนที่ยื่นอาชีพวะ ที่ไม่ได้ต่ำกว่าผู้

ที่จบปริญญา เข้าใจเรื่องโอกาสของการก้าวหน้าสู่ระดับผู้บริหารของคนที่จบอาชีวะ เต็มใจและยินดีที่จะให้ลูกหลานเรียนอาชีวะ มองเห็นโอกาสของการเป็นส่วนหน้าของการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัด

นักเรียน เข้าใจความสามารถและความสนใจที่แท้จริงของตนเอง มองอาชีวศึกษาเป็นทางเลือก “ ที่เรียนด้วยความต้องการเรียน ไม่ใช่ทางออก ” ของคนที่เรียนสายสามัญไม่ได้ เข้าใจโอกาสในการศึกษาต่อระดับปริญญา เข้าใจโอกาสของการหางานทำได้ง่ายกว่าคนที่จบปริญญา เข้าใจเรื่องราวได้ของคนที่ยังไม่ได้อยู่ที่จบปริญญา เข้าใจโอกาสของความก้าวหน้าเป็นผู้บริหาร มีความรู้และมีสำนึกของการเป็นผู้ประกอบการด้วยความเข้าใจการบริหารธุรกิจ หลีกเสี่ยงและยุติการทะเลาะวิวาท เพื่อเปลี่ยนภาพลักษณ์ของนักเรียนอาชีวะ

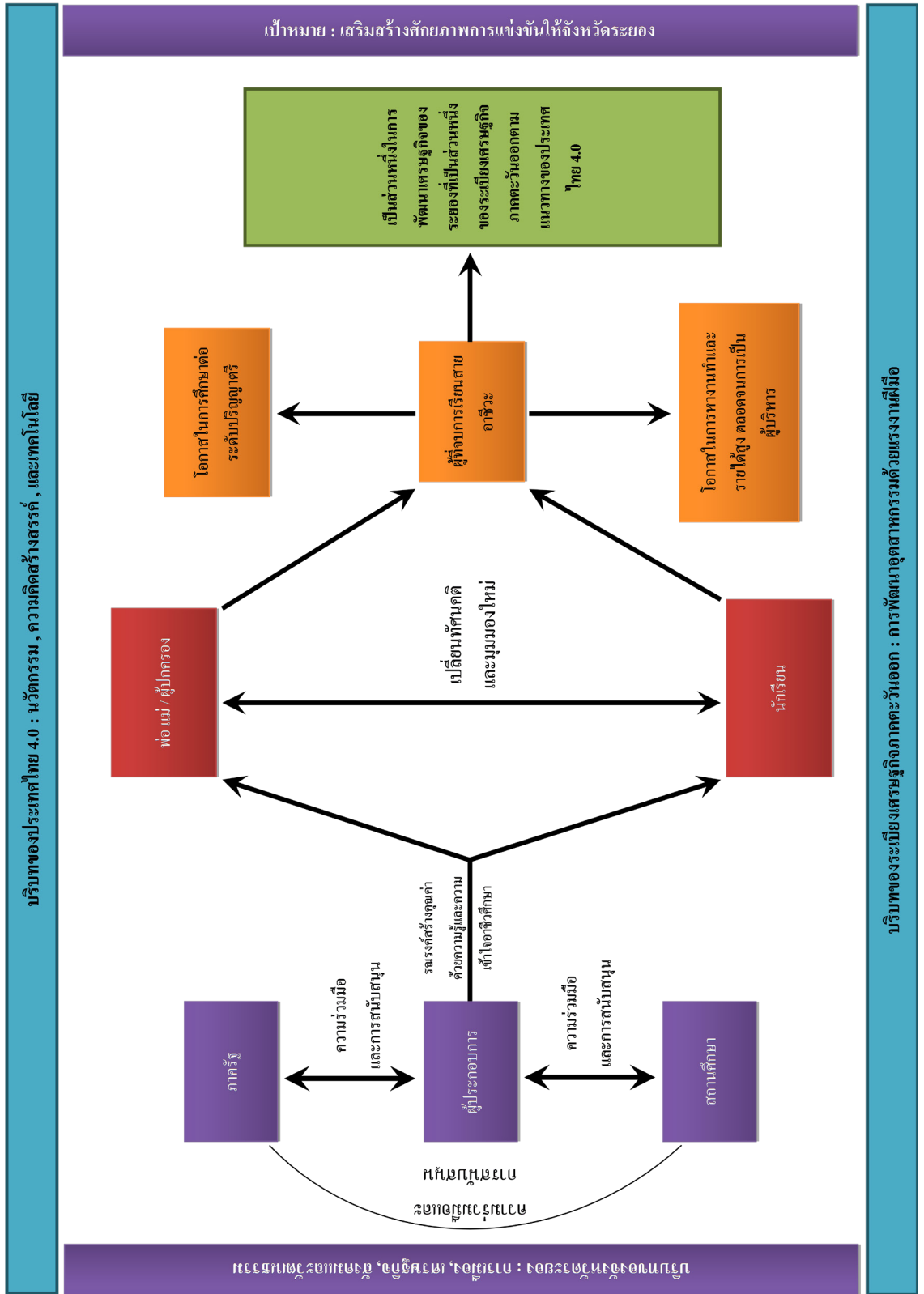
จากรายละเอียดทั้งหมด สามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมอาชีวศึกษาให้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจของระยอง ที่เรียกว่า “รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจด้วยการเรียนอาชีวะ (Model of Economic Development with Vocational Education)” ได้ดังภาพต่อไปนี้

บทสรุป อาชีวศึกษาคือปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

สถานการณ์ของเศรษฐกิจโลกในปัจจุบันชี้ให้เห็นว่าหากประเทศใดต้องการการพัฒนานวัตกรรมที่ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ประเทศนั้นต้องให้ความสำคัญกับอาชีวศึกษาที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งความรู้และทักษะการเป็นแรงงานฝีมือ หลายประเทศเชื่อว่า การพัฒนาและส่งเสริมการอาชีวศึกษาเป็นทางออกของประเทศที่กำลังขาดแคลนแรงงานฝีมือที่จำเป็นในการพัฒนาอุตสาหกรรมต่างๆที่เป็นจักรกลในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ยุคนี้คือยุคเปลี่ยนผ่านจากค่านิยมในการเรียนสายสามัญมุ่งสู่การได้ปริญญา สู่อุตสาหกรรม

อาชีวะเพื่อพัฒนาทักษะในการเป็นแรงงานฝีมือในระดับมืออาชีพ หลายประเทศเชื่อว่าอาชีวศึกษาคือการก้าวสู่นาคตเพื่อความมั่นคง มั่นคง และยั่งยืน ผู้เรียนจะต้องมุ่งมั่นที่จะพัฒนาทักษะของการเป็นแรงงานฝีมือเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมต่างๆที่เป็นความได้เปรียบในการแข่งขันของประเทศ หลายๆประเทศกำลังทำให้ผู้เรียนสายอาชีวะมีความภูมิใจในการเรียนสายอาชีวะ และมีความเชื่อมั่นว่าการจบสายอาชีวะสามารถสร้างคุณภาพชีวิตให้พวกเขาได้

ประเทศไทยก็ไม่ต่างจากหลายประเทศที่กำลังขาดแคลนแรงงานฝีมือที่จบการศึกษาสายอาชีวะ หากจะแก้ปัญหาจะต้องมีความร่วมมือกันแบบบูรณาการจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ระดับภาค และระดับท้องถิ่น เพราะการแก้ปัญหานั้นจะต้องแก้หลายจุด หลายมิติ หลายระดับไปพร้อมๆกัน การรณรงค์ให้นักเรียนมีความต้องการที่จะเรียนสายอาชีวะให้มากขึ้น ต้องพัฒนาทั้งหลักสูตร เพิ่มสาขา เพิ่มการพัฒนาทักษะด้านภาษา เพิ่มทักษะและสำนึกในการเป็นผู้ประกอบการ พัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาบรรยากาศของสถานศึกษา พัฒนาคุณภาพและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน พัฒนาตลาดแรงงาน และสร้างโอกาสทั้งด้านการศึกษาต่อถึงระดับปริญญาสูงสุด โอกาสในการหางานทำ โอกาสในการสร้างรายได้ โอกาสในการก้าวหน้าในหน้าที่สู่ระดับบริหารและจัดการ ตลอดจนการเป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถเป็นผู้ประกอบการ เมื่อมีการพัฒนาและส่งเสริมอาชีวศึกษาอย่างจริงจัง เป็นรูปธรรม ทั้งการสร้างภาพลักษณ์ การเปลี่ยนทัศนคติและมโนทัศน์ของประชาชน ทำให้เกิดความเชื่อมั่น ความศรัทธาของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เรียน อาชีวศึกษาก็จะก้าวไกลและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตามแนวคิด 4.0

ภาพที่ 1

เอกสารอ้างอิง

สุริยา ษ์่องเสนาะ.(2558). อาชีวะก้าวไกล ไทยก้าวหน้า. บทความวิชาการประเด็นร้อน.ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

Mohr, Kathleen A.J. and Mohr, Eric S.(2016) “Understanding Generation Z Student to Promote a Contemporary Learning Environment.” Journal on Empowering Teaching Excellence, Volume 1 Issue 1 2016Ahmad, Hadijah, Ahmad, and Ibrahim, Badaruddin. “Leadership and the Characteristic of Different Generation Cohort towards Job Satisfaction” Procedia-Social and Behavioral Science 204; 14-18

Translated Thai Reference

Khongsano Seriya.2015. “Achiwa Kao Klai Thai Kaona” Hot issue academic paper, Academic section of the secretariat of the house of representatives.